

Žloutenka

nemoc
nejen
špinavých
rukou

Jak se chránit proti infekční žloutence?

- důsledně dodržovat osobní hygienu, zvláště mytí rukou po použití toalety a před jídlem
- používat nezávadnou pitnou vodu z ověřených zdrojů - i k přípravě či omývání potravin
- jíst potraviny jen z nezávadných a ověřených zdrojů
- pasivní ochrana: gamaglobulin
- I • aktivní ochrana: očkování

Jak se infekční žloutenka šíří?

- infikovaná osoba vylučuje virus stolicí - možný přenos do úst jiné vnímavé osoby
- nedostatečná nebo nízká úroveň osobní hygieny podporuje šíření infekce

z) Nákaza se šíří fekálně-orální cestou od osoby k osobě zpravidla v těsném kontaktu v dětských nebo rodinných kolektivech. Infikovaná osoba vylučuje virus stolicí a při nízkém standardu osobní hygieny může být virus zavlečen do úst jiné vnímavé osoby. Nemocný může např. nemytými rukama kontaminovat okolní předměty nebo potravu. První se nakazí většinou děti, které vše osahají a pak strkají ruce do úst. Díky vysoké odolnosti a infekčnosti viru se žloutenka rychle šíří ve školách a školkách nebo v rodinách. Odpadní vody, obsahující virus, mohou znečistit zdroje pitné nebo užitkové vody. Jsou popsány i případy přenosu infekce způsobené např. zaléváním zeleniny takto infikovanou vodou.²

Období nakažlivosti (t.j. přítomnost viru ve stolicí) začíná již 1 - 2 týdny před tím, než se objeví první obtíže a charakteristické příznaky nemoci. Se skrytými příznaky ale může probíhat celé onemocnění, zvláště u malých dětí, a lékaři tak některé případy odhalují až po vyšetření příbuzných v karanténě.

z) Hepatitida A u nás zasahuje především rodiny s nízkou úrovní hygieny. U těchto osob je nemocnost téměř 15x vyšší než u osob s běžným hygienickým standardem.¹ Možnými zdroji nákazy pro své okolí mohou být zejména: • lidé, kteří nedbají na osobní hygienu a hygienické návyky • narkomané žijící v komunitách s nízkou úrovní hygieny • obyvatelstvo v zemích se zvýšeným výskytem hepatitidy A.

• Ve zvýšeném riziku nákazy jsou také sexuálně promiskuitní osoby nebo homosexuální osoby.

Riziko hepatitidy A při cestování do zahraničí

- hepatitida A je nejčastější infekční chorobou, kterou se nakazí cestující z vyspělých zemí při svém pobytu v zemích s nižší úrovní hygieny⁴ (z těch chorob, proti kterým je možno se chránit očkováním)

z) Hepatitida A hrozí v zemích, kde se příliš nedbá na osobní hygienu, kde chybí sanitární zařízení jako kanalizace a likvidace odpadků, v místech přelidněných a sužovaných chudobou. Infikované odpadní vody pak mohou znečistit ostatní vodní zdroje. K nákaze v těchto zemích dochází hlavně pitím kontaminované vody a jejím použitím na přípravu pokrmů. Virus přežije zmrazení i var po dobu kratší než 5 minut.³ Nakazit se je možno např. z kostky ledu, zmrzliny, z ovoce a zeleniny omýtych závadnou vodou nebo z nedovařených ryb a jiných mořských živočichů. Onemocnění může být importováno i z tak obvyklých a hojně navštěvovaných zemí, jako je např. Itálie, Španělsko, Bulharsko apod.⁴

Jak se nákaza infekční žloutenkou projevuje?

- zánět jater: zažívací a střevní obtíže, žloutenka, světlá stolice, tmavá moč
- frekvence a závažnost příznaků narůstá s věkem

z) Hepatitida A je akutní infekční zánět jater. Po nákaze např. z potravy nebo nápojů se virus dostane ze střeva do jater. Množí se v jaterních buňkách, odkud je pak spolu se žlučí vylučován do stolice. Od nákazy do objevení se prvních příznaků nemoci uplyne doba 15 až 50 dnů, v průměru asi 30 dnů. Nemoc se obvykle ohlásí zažívacími a střevními obtížemi, nechutenstvím, nevolností, tlakem v pravém podžebří a teplotami, celkový stav může zpočátku připomínat chřipku. Po několika dnech se dostaví zežloutnutí kůže a očního bělma - odtud pochází název nemoci. Stolica je světlá, jílovitá, moč naopak tmavá. Takový člověk musí být léčen v nemocnici.

z) Zatím neexistuje příčinná léčba této nemoci, pacienti užívají spíše podpůrné léky a vitamíny k obnovení funkce jater. U dětí a mladých lidí probíhá onemocnění většinou bez komplikací a asi po měsíci mohou odejít do domácího léčení. S věkem však probíhá nemoc často závažněji, klinické příznaky jsou zvýrazněny a rekonvalescence trvá déle. Po překonané hepatitidě A je nutno dodržovat po 6 - 12 měsících jaterní dietu a omezit sportovní a jiné fyzické aktivity.

